

SODANKYLÄ Sompion luonnonpuisto Kotakenttä 4.

Alueen omistaa Suomen Valtio

KM 16317:1-175

karttaliitteet 1-3

valokuvat ff. 30060-66

Kotakenttä 4:ksi nimetty löytöpaikka on pieni aukio (28x18 m, liite 2) Sompion järven pohjoisosaan lännestä laskevan Kotaojan suusta n. 60 m pohjoiseen.¹⁾ Se sijaitsee Kotaojan ranta-alueen tiheän koivupensaikon takaisessa harvemmassa koivikossa,²⁾ jossa se näkyy selvänä aukiona taloudelliselle kartalle (til. n:o 3742) merkityn ns. "Ruijan tien" varrella. Aluskasvillisuutena oli ympäristöstä poiketen siellä täällä muhevaa sammalta. Joitakin pieniä koivupensaita kasvoi etenkin aukion pohjoisosassa.

Suorittaessani ylioppilas Outi Haahden kanssa muinaistieteellistä inventointia tulevan Lokan tekojärven alueella tehtiin Kotakenttä 4:ssä pieni koekaivaus, koska kenttä, aukio, ei vaikuttanut luontaiselta, vaan useihin näkemiimme muinaisten kotiasutusten synnyttämiin aukioihin l. kenttiin verrattavalta. Lisäksi kulkee Lokan tekojärven padotuskorkeus, 245 m ymp., aukion eteläreunan kautta (mitattu Kemijoki Oy:n korkeuskäyräkartasta Lokan allas n:o 3742 04 D, 1:10 000).

Maanpinnalta ei etukäteen erottunut minkäänlaisia selviä ~~muinaisjäännöksiä~~ muinaisjäännöksiä (kodanpohjasyvennyksiä, liesiä tms) eikä esine- tai kvartsi-iskoslöytöjä tavattu. Paikoin sammalpeitteinen, mutta muuten ohut ja tiukka humus peitti kiinteästi maaperän.

Kaivaus käsitti ruudut K-L:12-16 (liite 3). Humus oli, kuten sanottu, ohut (n. pari cm) ja juuriston sitkistämä. Sen alapinta oli ohuen hiilikerroksen tummaksi värjäämä. Tämä hiilikerros ulottui katkeamattomana yli kaivausalueen ja eri puolille aukiota

=====

- 1) Ks. myös Kotakenttä 1:n kertomusta Esihist. osaston topogr. arkistossa sekä C. Carpelanin kert. Kotakenttä 2:sta ja 3:sta Kansat. osaston arkistossa.
- 2) Kotaojan pohjoisrantaan ojan suusta Kotakenttä 1:n kohdalle seuraavaa kivikkoa kutsutaan Kotakentäksi.

kaivettujen koekuoppien perusteella yli koko alueen. Kerros lienee syntynyt metsäpalon yhteydessä, koska se tavattiin vielä aukion ulkopuoleltakin, nim. n. 30 m aukiosta länteen, missä C. Carpelan tutki useita liesiä (Kotakenttä 3). Kulttuurikerrosta hiili tuskin on.

Humuksen alta paljastui tiheä kivimukulikko (nyrkinkokoisia kiviä, graniittia), joka peitti koko kaivausalueen. Vain sen pohjoispäässä oli joitakin pieniä kivettä soralaikkuja (liite 3, mukulikkoa ei kartalle ole merkitty). Ruuduissa K-L: 14 ja :15-16 oli joitakin suurehkojakin kiviä (merkitty kartalle, liite 3), joista osa muodosti kaksi n. 3 m:n etäisyydellä toisistaan sijainnutta liettä (ruuduissa K:14 ja L:15-16). Nämä yksinkertaiset liedet, etenkin etelän puoleinen, erottuivat tulenpidon rapauttamien ja tummentamien kiviensä perusteella. Hiiltä ei liesissä ollut.

Muita kiinteitä muinaisjäänöksiä ei alueelta löytynyt, ellei sellaisiksi katsota kahta pientä, mutta selvää n. 20 cm syvää (toisen halkaisija 1m ja toisen n. 40 cm) kuoppaa kivikossa. Humus oli näiden kohdalla paksumpi kuin muualla ja ulottui kuoppien pohjalle asti. Maanpinnalle eivät kuopat erottuneet lainkaan.

Löydökset (158 kvartsiesinettä ja 2266 -iskennäistä, 6 liuskesirua, piiesine ja poffyyriesine sekä -iskennäinen) tulivat humuksen alta kivien päältä ja niiden välistä sorasta. Löytöjä oli tiheimmässä alueen eteläosassa, ruuduissa K-L:12-14. Kartalle (liite 3) varjostetulla alueella oli runsaasti pientä kvartsisilppua, joka osoittaa esineitä valmistetun paikalla. Iskukiviä ja iskentäytimiä (KM 16317:94) löytyi ruudusta L:13 ; ne sijaitsivat yhdessä rykelmässä.

Kvartsien jyrkkä rajoittuminen suppealle alueelle osoittaa niiden yhdenikäisyyttä, mutta löydösten suhde liesiin jää epäselväksi. Aukio "Ruijan polun" varressa on ollut aina vaeltajien levähdyspaikkana, joten liesiä on tänne rakennettu eri aikoina.

Samanlaisia löytökeskittymiä ja liesiä (ja mahdollisesti kodanpohjia) saattaa löytyä muualtakin kentän alueelta. Kentän keskelle ja eteläreunalle kaivetut useat koekuopat olivat kuitenkin löydöttömiä. Maaperä koko kentän alueella on samanlaista kuin kaivauksen kohdalla.

Ajoittavia löytöjä ei Kotakenttä 4:stä saatu, mutta kvartsi-esineistön erilaisuus esim. Kotakenttä 1:n löydöksiin verrattuna on ilmeinen (esim. säleiden puuttuminen, retussiesineiden vähälukuisuus ja ainoastaan käyttöjälkien osoittamien esineiden paljous Kotakenttä 4:llä) ja osoittaa näiden asuinpaikkojen välillä olevan aikaeron. Kotakenttä 4:n löydösaineisto on nähdäkseni verrattavissa paikallisesti Carpelanin kaivaman Kotakenttä 2:n¹⁾ kvartsiaineistoon, joka nähtävästi liittyy tältä paikalta löydettyyn Säräisniemi II-tyylin keramiikkaan. Kotakenttä 4:n kvartsit olisivat näin ollen rautakautisia.

Kiintopisteenä käytettiin maakiveä kentän pohjoisreunassa (liite 2). Sen korkeus koneelta oli 062 ja Sompiojärven pinnasta 24.6.1964 5.19 m.

Helsingissä marraskuun 12. pnä 1964

Ari Siiriäinen

Ari Siiriäinen, fil. ylioppilas

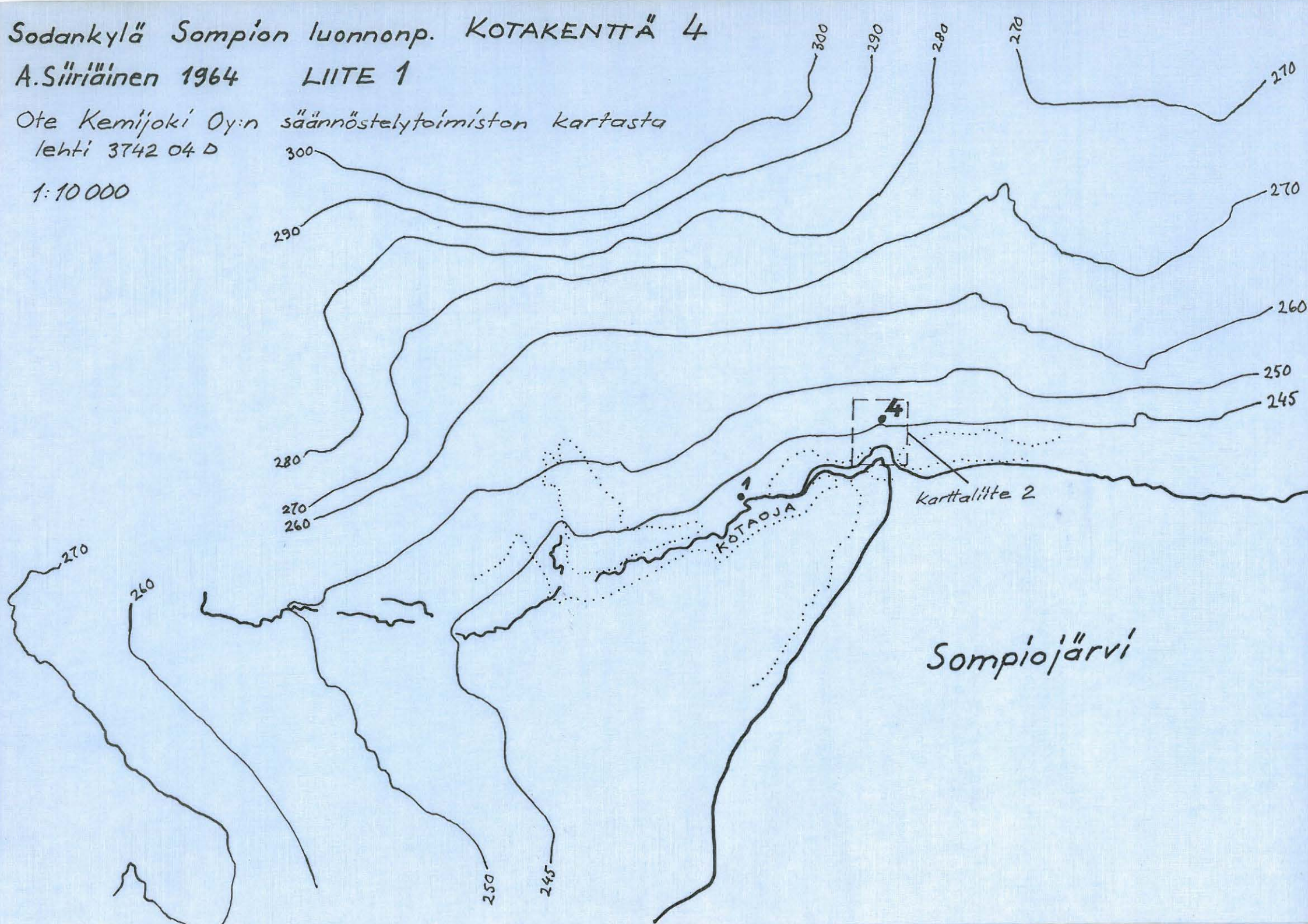
1) Ks. tämän kertomuksen liitettä 2 ja C. Carpelanin kaiv. kertomusta Kotakenttä 2:sta Kansat. os:n arkistossa.

Sodankylä Sompion luonnonp. KOTAKENTTÄ 4

A.Siiriäinen 1964 LIITE 1

Ote Kemijoki Oy:n säännöstelytoimiston kartasta
lehti 3742 04 D

1:10 000

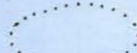

SODANKYLÄ Sompion luonnonpuisto Kotakenttä 4

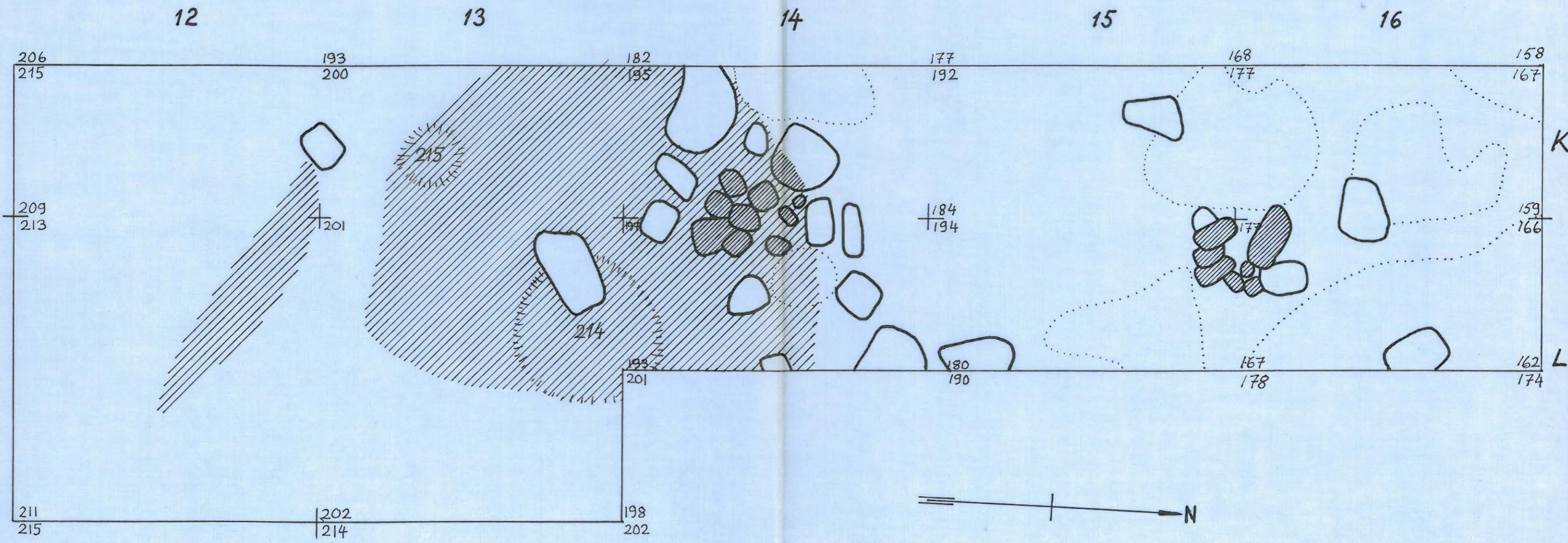
A. Siiriäinen 1964

kaivausalue 1:25

kp=062=5.19 m yläp. K-ojan pinnan (24.6.-64)

kertomuksen liite n:o 3

- alue, jolla kvartseja erittäin runsaasti
- tulen tummentama liesikivi
- täysin kivetön alue
- kunnan täyttämä kuopanne

Jodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTTÄ 4.

f. 30060

Kotakenttä 4, kuvattu
kiintopiisteeltä (ks.
liite 2) etelään. Ku-
van keskellä näkyy
kaivausalue.

f. 30061

f. 30062

Sama kuin ed. kuvassa. Kuvattu
lähempää kaivausaluetta.

Valok. A. Siinäinen 1964

Jodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTÄ 4.

f. 30063

Kaivausalue, kuvattu
polyjoisesta.

f. 30064

Ruudut L:13 ja :12.
Kuvattu polyjoises-
ta. Oikeassa alareu-
nassa näkyy osa
kert:ssa mainittua
suurempaa kuopan-
nella.

Valok. A. Siiväinen 1964

Sodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTÄ 4.

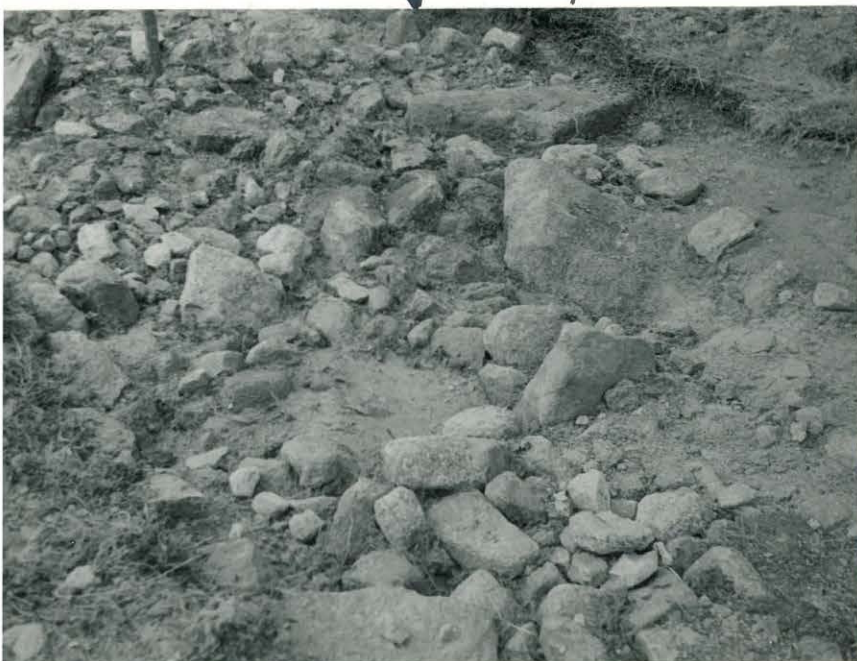
f. 30065

Kaivausalueen etelä-
osaa. Kuvattu koilli-
sesta.

f. 30066

Nuolien osoittamalla
kohdalla mudun
K-L:14 lieri. Kuvattu
← koillisesta.

Valok. A. Siiräinen 1964